

Valsts vides dienests

MADONAS REĢIONĀLĀ VIDES PĀRVALDE

Blaumaņa iela 7, Madona, LV-4801, tālr. 64807451, fakss 64807452, e-pasts: madona@madona.vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Madonā, dokumenta datums ir tā elektroniskās parakstīšanas datums

Lēmums Nr. MA18VL0003

Par grozījumiem 2010. gada 30. decembra izsniegtajā Ūdens resursu lietošanas atļaujā Nr.MA10DU0027

Adresāts:

AS „Latvenergo”
Reģ.Nr. 40003032949;
Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV-1230;
tālr. 67728222, e-pasts: info@latvenergo.lv

Izvērtētā dokumentācija:

1. Valsts vides dienesta Madonas reģionālajā vides pārvaldes (*turpmāk* – Pārvalde) 2010. gada 30. decembrī AS „Latvenergo” izsniegtā Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.MA10DU0027 (*turpmāk* – Atļauja) Aiviekstes hidroelektrostacijas (*turpmāk* – HES) darbībai uz Aiviekstes upes Aiviekstē, Kalsnavas pagastā, Madonas novadā.
2. Pārvaldes 2015. gada 9. janvāra Lēmums Nr.MA15VL0001 par grozījumiem Atļaujā.
3. Pārvaldes 2016. gada 1. decembra Lēmums Nr.MA16VL0122 par grozījumiem Atļaujā.
4. SIA „NĀRA” 2017. gadā izstrādātie Aiviekstes HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi un Aiviekstes HES hidrotehnisko būvju drošuma programma.
5. Pārvaldes 2017. gada 29. augusta vēstule Nr. 6.5.-14/1105 un 2017. gada 12. oktobra vēstule Nr. 6.5.-14/1299.
6. AS „Latvenergo” 2017. gada 25. septembra vēstule Nr. 01VD00-17/33253.
7. AS „Latvenergo” 2017. gada 17. novembra iesniegums Nr. 01VD00-17/3936 tehnisko noteikumu saņemšanai Aiviekstes HES pārbūvei.
8. Pārvaldes 2017. gada 19. decembra Tehniskie noteikumi Nr. MA17TN0252 Aiviekstes HES pārbūvei.
9. Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” (*turpmāk* – Institūts) 2017. gada 30. novembra vēstule Nr. 30-3/1336.

Faktu konstatējums un lēmuma pamatojums:

1. Pārvalde 2010. gada 30. decembrī AS „Latvenergo” ir izsniegusi Atļauju Aiviekstes HES darbībai uz Aiviekstes upes Aiviekstē, Kalsnavas pagastā, Madonas novadā, atbilstoši ūdens apsaimniekošanas likuma 21. pantam un Ministru kabineta 2003. gada 23. decembra noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” (*turpmāk* – Noteikumi Nr.736) prasībām.
2. Atbilstoši Noteikumu Nr.736 30. punktam Atļauja ir izsniegta uz visu attiecīgās darbības laiku, ja darbībā netiek veiktas vai konstatētas šo noteikumu 23. un 24. punktā noteiktās izmaiņas.

3. Pamatojoties uz AS „Latvenergo” 2014. gada 8. decembra iesniegumu par izmaiņām Aiviekstes HES darbībā, sakarā ar Aiviekstes HES galvenā aizsprosta un aizvaru rekonstrukciju, Pārvalde ar 2015. gada 9. janvāra lēmumu Nr.MA15VL0001 veica grozījumus izsniegtajā atļaujā.
4. Pamatojoties uz AS „Latvenergo” 2016. gada 16. novembra iesniegumu par nepieciešamajiem grozījumiem izsniegtajā atļaujā, kas nepieciešami sakarā ar Eiropas Vertikālās augstumu sistēmas (EVRS) realizāciju Latvijas teritorijā, Pārvalde ar 2016. gada 1. decembra lēmumu Nr.MA16VL0122 veica grozījumus izsniegtajā atļaujā, t.sk. veicot Aiviekstes HES ūdenskrātuves raksturīgo ūdenslīmeņu izmaiņas atbilstoši Latvijas augstumu sistēmai LAS-2000,5:
  - Normālais uzstādīšanas līmenis NŪL = 82.94 m LAS;
  - Zemākais uzstādīšanas līmenis ZŪL = 82.64 m LAS;
  - Augstākais (maksimālais) uzstādīšanas līmenis AŪL = 83.14 m LAS
5. Pārvalde, izvērtējot, 2017. gada 16. augustā iesniegtos SIA „NĀRA” 2017. gadā izstrādātos Aiviekstes HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus (turpmāk – ŪEN) un tiem pievienotos sertificēta ģeodēzista Jāņa Bērziņa (sertifikāta Nr. BC-608) sastādītos aktus par ūdens līmeņu mērlatu piesaisti LAS-2000.5 augstumu sistēmai, konstatēja, ka veicot pārrēķinu no 1977. gada Baltijas augstumu sistēmas (BAS-77) uz Latvijas normālo augstumu sistēmu (LAS-2000,5), visas augstuma atzīmes Aiviekstes HES hidromezglā ir jāizmaina nevis par 0.14 m (kā teorētiski vajadzētu), bet par 0.084 m, jo ir veikta Aiviekstes HES galvenā augstuma repera (marka Nr.209) augstuma precizēšana, līdz ar to Pārvaldes 2016. gada 1. decembra lēmumā Nr.MA16VL0122 norādītās Aiviekstes HES ūdenskrātuves raksturīgo ūdenslīmeņu augstuma atzīmes nav pareizas un ir nepieciešama to labošana.
6. Izvērtējot Aiviekstes HES ŪEN un Pārvaldes rīcībā esošos dokumentus, Pārvalde konstatēja, ka Aiviekstes HES nav saņēmis zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinumu par ekoloģisko caurplūdumu Aiviekstes upē, kas nepieciešams ūdenstece dabisko bioloģisko resursu un ekosistēmu saglabāšanai un aizsardzībai, lai saglabātu zivju resursu dabisku atražošanu un labu virszemes ūdeņu stāvokli, kā to nosaka Noteikumu Nr.736 6.2.2. punkts, par ko AS „Latvenergo” tika informēts Pārvaldes 2017. gada 29. augusta vēstulē Nr. 6.5.-14/1105 un 2017. gada 12. oktobra vēstulē Nr. 6.5.-14/1299. Atļaujā Aiviekstes HES kā ekoloģiskais caurplūdums ir nosaukts minimālais garantētais sanitārais caurplūdums 4.0 m³/s.
7. AS „Latvenergo” 2017. gada 17. novembrī Pārvaldē iesniedza iesniegumu tehnisko noteikumu saņemšanai Aiviekstes HES pārbūvei. Saskaņā ar tajā sniegto informāciju Aiviekstes HES pārbūvi plānots veikt līdz 2020. gada aprīlim, pārbūves darbu ietvaros veicot brīvslūžu mezglā pārbūvi un divu jaunu hidroagregātu (2 x 337 kW) un to palīgiekārtu uzstādīšanu brīvslūžu mezglā, esošo hidroagregātu (2 x 400 kW) paplašinātu atjaunošanas remontu, kā arī aizsprosta augšas un lejas bjefa balstu, caurplūdes traktu un atbalstsienu bojāto dzelzsbetona konstrukciju atjaunošanu, kuras netiek skartas brīvslūžu mezglā pārbūves laikā (2017. gada 19. decembrī Pārvalde izsniegusi Tehniskos noteikumus Nr. MA17TN0252).
8. Pārvaldē 2017. gada 6. decembrī tika saņemta Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” (turpmāk – Institūts) 2017. gada 30. novembra vēstule Nr. 30-3/1336 „Par Aiviekstes HES zivsaimniecisko ekspertīzi”, kurā sniegts viedoklis, ka, ņemot vērā, ka tuvākajos gados tiek plānota Aiviekstes HES pārbūve, kā rezultātā var mainīties gan Aiviekstes HES ekspluatācijas režīms, gan tās ietekme uz zivju resursiem, un pārbūves darbu ietvaros ir iespējams veikt izmaiņas Aiviekstes HES aprīkojumā, lai nodrošinātu papildu ekoloģiskā caurplūduma novadīšanu vai citus pasākumus Aiviekstes HES nelabvēlīgās ietekmes uz zivju resursiem samazināšanai, Aiviekstes HES ekspluatācijas zivju resursiem nodarīto zaudējumu pārskatīšanu, t.sk. ekoloģiskā caurplūduma noteikšanu, lietderīgi ir veikt pēc tam, kad būs zināma precīza informācija

par HES turpmākās ekspluatācijas režīmu, aprīkojumu u.c. raksturlielumiem. Institūts vēstulē norāda, ka uz laiku, līdz tiks aprēķināts jaunais ekoloģiskais caurplūdums un veikta Aiviekstes HES pārbūve, Aiviekstes HES var tikt ekspluatēta pašreizējā režīmā, un zivju resursiem nodarītie zaudējumi kompensējami pašreizējā apjomā, izņēmums ir iespējamā situācija, kad Aiviekstes HES ekspluatācijas dēļ Vēžu un Spridzēnu hidroelektrostacijas (turpmāk – Vēžu un Spridzēnu HES) būs spiestas ūdens līmeni ūdenskrātuvē pazemināt zem zemākā ekspluatācijas līmeņa vai samazināt upē novadāmā ekoloģiskā caurplūduma apjomu (Vēžu un Spridzēnu HES ekoloģiskais caurplūdums noteikts 8.9 m³/s), norādītajā situācijā AS „Latvenergo” ir nepieciešams izskatīt iespēju palielināt upē nepārtraukti novadāmā caurplūduma apjomu vai, ja tas netiek darīts, kompensēt zivju resursiem papildu nodarītos zaudējumus visā ietekmētajā upes posmā – arī leļpus Vēžu un Spridzēnu HES un šo hidroelektrostaciju ūdenskrātuvē.

9. Ņemot vērā, ka AS „Latvenergo” tuvākajos gados plāno veikt vērīenīgus Aiviekstes HES pārbūves darbus, Pārvalde, pamatojoties uz lietderības apsvērumiem, piekrīt Institūta 2017. gada 30. novembra vēstulē Nr. 30-3/1336 sniegtajam viedoklim par Aiviekstes HES zivsaimnieciskās ekspertīzes veikšanas atlikšanu uz laiku līdz būs zināma precīza informācija par Aiviekstes HES ekspluatācijas režīmu, aprīkojumu u.c. raksturlielumiem, pēc pārbūves darbu veikšanas, līdz tam atļaujot Aiviekstes HES ekspluatāciju pašreizējā režīmā, ievērojot Institūta 2017. gada 30. novembra vēstulē Nr. 30-3/1336 norādīto izņēmumu, attiecībā uz Vēžu un Spridzēnu HES darbību.
10. Noteikumu Nr. 736 23. punkta 23.1. apakšpunktā ir noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pārskatīt atļaujā noteiktos nosacījumus, ja Pārvalde ir konstatējusi nepilnības, kuru dēļ netiek nodrošināta ilgtspējīga un racionāla ūdens resursu lietošana vai novērsti plūdu draudi, vai samazināta ar tiem saistītā nelabvēlīgā ietekme, un nav iespējams sasniegt saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu noteiktos vides kvalitātes mērķus.

Pieņemtais lēmums:

1. **Veikt izmaiņas A/S „Latvenergo” 2010. gada 30. decembrī izsniegtajā Ūdens resursu lietošanas atļaujā Nr.MA10DU0027.**
2. Izteikt Atļaujas 1.2. punkta 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3. apakšpunkta tekstu sekojošā redakcijā:
  - 1.2.1. Normālais uzstādinājuma līmenis **NŪL = 82,88 m LAS-2000,5;**
  - 1.2.2. Zemākais uzstādinājuma līmenis **ZŪL = 82,58 m LAS-2000,5;**
  - 1.2.3. Augstākais (maksimālais) uzstādinājuma līmenis **AŪL = 83,08 m LAS-2000,5**
3. Izteikt Atļaujas 1.3.2. punkta tekstu sekojošā redakcijā:
  - 1.3.2. Atļauta noteces regulēšana diennakts režīmā, pieļaujot ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē ne vairāk kā 20 cm, robežās starp NŪL 82.88 – ZŪL 82.58 m LAS-2000,5.
4. Izteikt Atļaujas 1.5.2. punkta tekstu sekojošā redakcijā:
  - atkarībā no plūdu lieluma (ūdens līmeņa celšanās virs NŪL 82.88 m LAS) savlaicīgi atbrīvot gultnes ūdens novadbūves un plostu ceļa ailas no koka aizvariem un statnēm, kā arī atvērt brīvslūžu aizvarus pie HES ēkas, nepieļaujot ūdens līmeņa celšanos virš kritiskās atzīmes AŪL 83.08 m LAS-2000,5;
5. Izteikt Atļaujas 1.6.3. punkta tekstu sekojošā redakcijā:
  - 1.6.3. Zivju nārsta laikā (aprīlis līdz jūnijam) nav pieļaujamas straujas ūdens līmeņa svārstības vairāk par 20 cm diennaktī no 82.88 m LAS-2000,5 līdz 82.68 m LAS-2000,5.
6. Izteikt Atļaujas 1.6.6. punkta tekstu sekojošā redakcijā:
  - 1.6.6. Zivju ceļa darbības laikā HES ūdenskrātuves līmenis jāuztur robežās 82.58 – 82.88 m LAS-2000,5.

7. Papildināt Atļaujas 1.7. punktu „Citi nosacījumi” ar 1.7.5. apakšpunktu:

1.7.5. ne vēlāk kā līdz 2020. gada 1. martam iesniegt Pārvaldē aktualizētu zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinumu par Aiviekstes HES darbības ietekmi uz zivju resursiem, tiem nodarītiem zaudējumiem un kompensācijas pasākumiem, kā arī par rekomendējamo ekoloģisko caurplūdumu, kas nodrošina zivju resursu dabisku atražošanu.

Adresātam uzliktais tiesiskais pienākums:

Lēmums Nr.MA18VL0003 ir neatņemama Ūdens resursu lietošanas atļaujas Nr.MA10DU0027 sastāvdaļa kopš tā spēkā stāšanās brīža. Atļaujas turētāja pienākums ir uzraudzīt šo lēmumu kontrolējošām institūcijām.

Norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt:

Šo lēmumu var apstrīdēt Vides pārraudzības valsts birojā viena mēneša laikā no tā pieņemšanas dienas, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 79. panta pirmo daļu un Ministru kabineta 2003. gada 23. decembra noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” 31. punktu, iesniegumu iesniedzot Pārvaldē (Blaumaņa iela 7, Madona, Madonas novads, LV-4801).

Piemērotās tiesību normas:

1. Administratīvā procesa likuma 65. pants, 79. panta pirmā daļa.
2. Ministru kabineta 2003. gada 23. decembra noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” 6. punkta 6.2. apakšpunkts, 6.¹, 23., 23.¹, 24., 30., 31. punkts.
6. Ministru kabineta 2001. gada 8. maija noteikumu Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība”.

Direktora p.i.,
Direktora vietnieks,
Kontroles daļas vadītājs

J. Lūkins

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU